

Publicat el 9-6-2013 en "Levante - EMV".

Per que ens fiquem amb les elèctriques?

Pep Puig *

Entre el final de la guerra civil i l'entrada d'Espanya a la Unió Europea, els monopolis actuaven, sense que es permetés cap tipus de competència, en les zones que s'havien repartit. Eren propietaris de les instal·lacions de generació, de transport i de distribució. La ciutadania que volia disposar de serveis que requerien electricitat i/o gas no tenia altra opció que 'abonar-se' a l'empresa que els monopolitzava a la zona on residia. El govern de l'Estat garantia, mitjançant la tarifa fixada, que religiosament carregaven als seus abonats, la recuperació de totes les inversions que realitzaven.

La Llei 54/1997 del sector elèctric, que era la transposició de la Directiva europea 92/96/CE de liberalització del mercat de l'energia, canviava les regles del joc. Liberalitzava la generació i la comercialització, però continuava regulant el transport i la distribució. Segons la Directiva, una mateixa empresa no pot actuar, alhora, en el segment liberalitzat i en el regulat. A Espanya, un cop més, els afectats per la Directiva varen practicar allò de 'feta la llei, feta la trampa'. Així, cada empresa monopolista, verticalment integrada, es va dividir en empreses jurídicament diferents per generar i comercialitzar. I cadascuna va crear la seva pròpia empresa de distribució. Però es va permetre que les empreses de generació, distribució (amb la propietat de les xarxes) i comercialització, provinents dels antics monopolis, continuaran format part d'un mateix grup empresarial. Amb això, es van desvirtuar completament els objectius de la Directiva europea: augment de l'eficiència, reducció de preus, millora de la qualitat del servei i augment de la competència.

Així les antigues empreses monopolistes es convertiren en grups empresarials oligopolistes, a l'empara de les butlles que els governs de torn els han anat atorgant. Així doncs, avui continuen mantenint bona part dels privilegis que gaudien quan eren monopolis: les xarxes de distribució que haurien de ser un servei públic, continuen sent utilitzades per al seu exclusiu benefici privat, quan qui les ha pagat han estat els usuaris de l'electricitat i/o gas; posen tota mena de dificultats a la ciutadania perquè pugui abocar lliurement l'electricitat i/o el biogàs que s'hagi pogut produir en la instal·lació d'autogeneració. I quan no aconsegueixen el seu objectiu, llavors s'inventen peatges perquè els autogeneradors aportin la seva contribució al benefici de l'empresa distribuïdora.

Amb una mentalitat més pròpia de l'edat mitjana, quan hi havia senyors i serfs, continuen actuant els oligopolis i els seus directius en el seu tracte amb la ciutadania. Les recents declaracions del Sr. Montes (UNESA) poden

ser un bon exemple. Els 'senyors' de l'electricitat i el gas fòssil ignoren que estem en ple segle XXI, amb una revolució tecnològica en marxa, que està canviant per complet el panorama energètic heretat del segle XX. Els seus esquemes, basats en la visió que Samuel Insul de la *Commonwealth Edison* de Chicago, al costat d'altres, va aconseguir imposar que el sistema elèctric era un monopoli natural, amb grans centrals generadores, xarxes de transport i distribució i persones condemnades a ser 'abonats' al subministrament elèctric (consumidors passius), han quedat avui completament desfasats, atès que l'esquema unidireccional esmentat ja no és capaç de proveir els serveis que demana la ciutadania a partir de l'eficiència i les energies renovables, ja que els oligopolis continuen fent negoci contaminant i enverinant radioactivament la biosfera a base d'utilitzar combustibles fòssils i nuclears i mantenint el seu negoci a base de vendre energia a usuaris finals perquè la facin servir de la manera més ineficient possible.

Aquesta visió ha quedat avui completament obsoleta, ja que els desenvolupaments tecnològics generats des dels anys 70 (primeres crisis de combustibles fòssils), permeten avui crear un sistema energètic modern, eficient, renovable i net, amb xarxes d'energia distribuïdes, on cada usuari final de l'energia (usant-la de la forma més eficient possible) s'hagi convertit en generador a partir de la captació de les fonts d'energia renovables que es manifesten al lloc on es viu o es treballa.

Mentre els oligopolis impedeixin continuar la transició energètica cap a l'eficiència i les renovables, ens anirem ficant amb ells. Amb tota la raó del món. O, no estem en democràcia?

Imatge:

* President del Consell assessor d'EUROSOLAR - Associació Europea per les Energies Renovables

Fitxer baixat de **<http://www.terracritica.org>**